

Jämförelsetal

Östersunds kommun

Mars 2015

Innehåll

Sammanfattning	3
Uppdrag och bakgrund	3
Syfte	3
Iakttagelser	3
1. Inledning	4
Uppdrag och bakgrund	4
Revisionsfråga	4
Avgränsning	4
Metod	4
2. Jämförelsetal	5
2.1 Kommunprofil över ekonomi och verksamhet	5
2.2 Personal och personalkostnader	7
2.3 Nettokostnader för olika verksamhetsområden	7
2.4 Skola och barnomsorg	10
2.4 Äldre och funktionshindrade	12
2.6 Individ- och familjeomsorg	13
2.7 Kostnader jämfört med standardkostnader	14
2.8 Finansiella nyckeltal	15

Sammanfattning

Uppdrag och bakgrund

Nyckeltalsjämförelser är viktiga för att se hur kommunens verksamhet förhåller sig till motsvarande verksamheter i andra kommuner.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Östersunds kommun har Deloitte sammanställt en rapport med jämförelsetal. Rapporten omfattar i huvudsak nyckel- och jämförelsetal från åren 2012 och 2013.

Syfte

Rapportens syfte är att sammanställa nyckeltal för Östersunds kommun och presentera jämförelser med Nacka kommun, Solna stad, länet samt riket i helhet.

Iakttagelser

Nedan presenteras några av de iakttagelser som redovisas i rapporten:

- Mellan 2012 och 2013 ökade verksamhetens nettokostnader per invånare i Östersunds kommun med 3,0 %. Motsvarande ökning för riket som helhet uppgick till 2,9 %.
- Östersunds kommun hade näst högst skatteintäkt per invånare i jämförelsen, både 2012 och 2013. För 2013 hade Östersunds kommun även de näst högsta generella statsbidragen per invånare i jämförelsen.
- Östersunds kommuns största kostnadspost 2013 var personalkostnaderna. Kostnaderna uppgick till 57 % av verksamhetens kostnader. Motsvarande andel för Nacka kommun och Solna stad var 37 % respektive 31 %.
- 2012 och 2013 var både andelen invånare (65+) med beviljad hemtjäns i ordinärt boende och antalet beviljade/beräknade hemtjänstimmar per månad och person högre än motsvarande andel för länet och riket som helhet. Kostnaden för äldreomsorgen per invånare (65+) i Östersunds kommun var dock lägre än länssnittet.
- Mellan 2012 och 2013 minskade Östersunds kommuns kostnader för individ- och familjeomsorg per invånare med 6,9 %. Båda dessa åren var dock kommunens kostnader högre än jämförda kommuners, länssnittet och riket som helhet.

1. Inledning

Uppdrag och bakgrund

Nyckeltalsjämförelser är viktiga för att se hur kommunens verksamhet förhåller sig till motsvarande verksamheter i andra kommuner.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Östersunds kommun har Deloitte sammanställt en rapport med jämförelsetal.

Revisionsfråga

Rapportens syfte är att sammanställa nyckeltal för Östersunds kommun och presentera jämförelser med Nacka kommun, Solna Stad, länet samt riket i helhet.

Avgränsning

Rapporten är en sammanställning av ett urval av nyckel- och jämförelsetal inom följande områden: kommunövergripande ekonomi och verksamhet, personal- och personalkostnader, skola och barnomsorg, äldre och funktionshindrade samt individ- och familjeomsorg.

Metod

Data till rapporten hämtas främst från Kolada (Rådet för främjande av kommunala analyser RKA) samt statistik från andra tillämpliga källor, exempelvis Statistiska Centralbyrån (SCB). Östersunds kommun jämförs med motsvarande uppgifter för Nacka kommun och Solna Stad. Östersunds kommun jämförs även med motsvarande uppgifter för länet (inklusive Östersunds kommun) samt riket som helhet.

Vid beräkning av jämförelsetal har ovägt medelvärde presenterats. Detta innebär att hänsyn inte tas till kommunernas storlek.

Utgångspunkten är nyckel- och jämförelsetal från 2013, som är senast inrapporterad data. Information från 2013 jämförs främst med 2012, men i vissa fall även med 2010-2011. Siffror inom parentes avser år 2012 om inget annat anges.

2. Jämförelsetal

2.1 Kommunprofil över ekonomi och verksamhet

Tabell 1

(ovägda medelvärden)	Östersund		Nacka		Solna		Länet		Riket	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Antal invånare	59 485	59 956	92 873	94 423	71 293	72 740	15 775	15 808	32 951	33 258
Antal invånare i olika åldrar 31/12										
1-5 år, andel (%)	5,9	5,8	7,6	7,4	6,5	6,5	5,1	5,1	5,5	5,5
6-19 år, andel (%)	4,7	4,3	5,0	4,8	2,8	2,7	5,0	4,7	5,1	4,8
20-64 år, andel (%)	58,7	58,3	57,4	57,2	65,9	65,9	54,4	54,2	55,3	55,0
65 + år, andel (%)	19,8	20,3	15,1	15,4	16,1	16,0	24,2	24,6	22,3	22,7
Skattesats, totalt,	32,97	33,22	30,71	30,71	29,22	29,22	33,49	33,74	32,27	32,47
Skatteunderlag, kr per invånare	168 806	170 971	227 258	235 309	217 669	219 381	152 252	153 944	165 849	169 120
Skatteintäkter, kr per invånare	40 316	40 825	43 813	45 828	38 091	38 921	37 648	38 181	37 816	38 890
Generella statsbidrag och utjämning, kr per invånare	10 212	11 094	240	-228	-5 088	-5 335	20 430	21 391	10 554	10 930
Verksamhetens kostnader, kr per invånare	58 801	60 218	50 993	52 996	43 292	42 811	70 210	72 300	59 077	60 589
Verksamhetens nettokostnader, kr per invånare	48 697	50 170	42 211	44 071	34 743	32 739	56 078	59 233	47 216	48 620
Årets resultat, kr per invånare	2 291	1 686	1 320	889	73	2 368	1 954	27	1 136	1 070

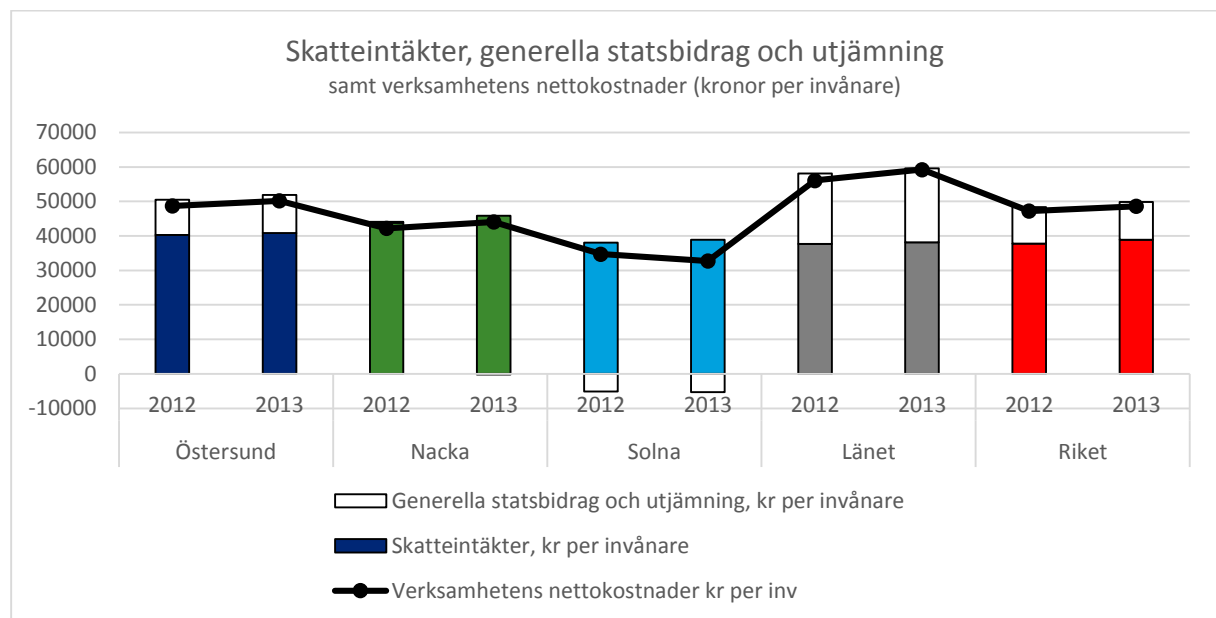
Skattesatsen i Östersunds kommun var under 2013 högre än i Nacka kommun och Solna stad, men lägre än för länet och riket som helhet. Östersunds kommuns skatteunderlag per invånare för år 2013 var lägre än både Nacka kommun och Solna stad, men högre än både länet i genomsnitt och riket som helhet.

Kommunalekonomiska utjämningsystemet syftar till att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och därmed ha möjlighet att erbjuda likvärdig offentlig service oavsett skillnader i invånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Systemet består av inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning, strukturbidrag, införandebidrag och regleringsbidrag/avgift.

Verksamhetens nettokostnader per invånare i Östersunds kommun, se tabell 1, ökade med 3,0 % mellan 2012 och 2013. Motsvarande ökning för Nacka kommun för samma period uppgick till 4,4 %, medan Solna stad minskade med -5,7 %. Genomsnittlig ökning i länet var 5,6 % och riksgenomsnittet ökade med 2,9 %.

Utöver Nacka hade Östersunds kommun den högsta skatteintäkten per invånare i jämförelsen. Med 11 094 kr per invånare hade Östersunds kommun de näst högsta generella statsbidragen per invånare i jämförelsen. Detta presenteras i diagram A nedan.

Diagram A

Totalt ökade Östersunds kommuns skatteintäkter och generella statsbidrag med 2,7 % mellan 2012 och 2013.

Verksamhetens nettokostnader i Östersunds kommun uppgick till 50 170 kr (48 697 kr) per invånare. I Nacka kommun och Solna stad var verksamhetens nettokostnader 44 071 kr (42 211 kr) respektive 32 739 kr (34 743 kr).

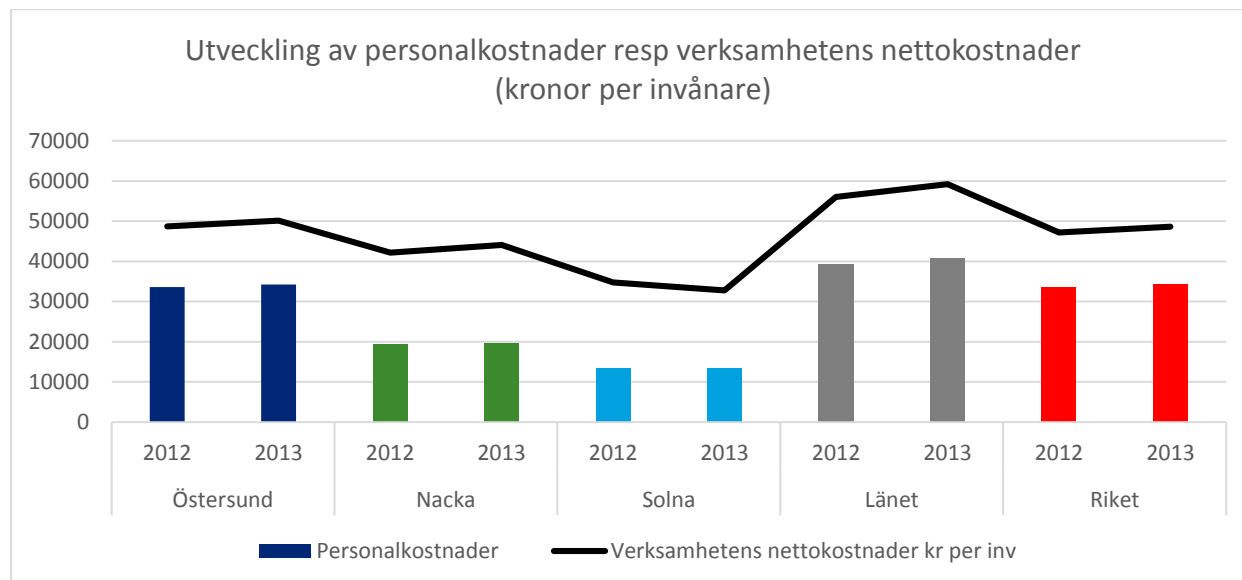
Mellan åren 2010-2011 ökade skatteintäkterna med 3,9 %, mellan 2011-2012 med 2,1 % och mellan 2012-2013 med 1,3 %.

Under motsvarande perioder ökade verksamhetens nettokostnader med 3,2 % (2010-2011), 0,2 % (2011-2012) samt 3,0 % (2012-2013).

2.2 Personal och personalkostnader

Östersunds kommuns enskilt största kostnadspost är personalkostnaderna. Kostnaderna uppgick år 2013 till 57 % (57 %) av verksamhetens kostnader. Motsvarande andel för Nacka kommun och Solna stad var 37 % (38 %) respektive 31 % (31 %).

Diagram B

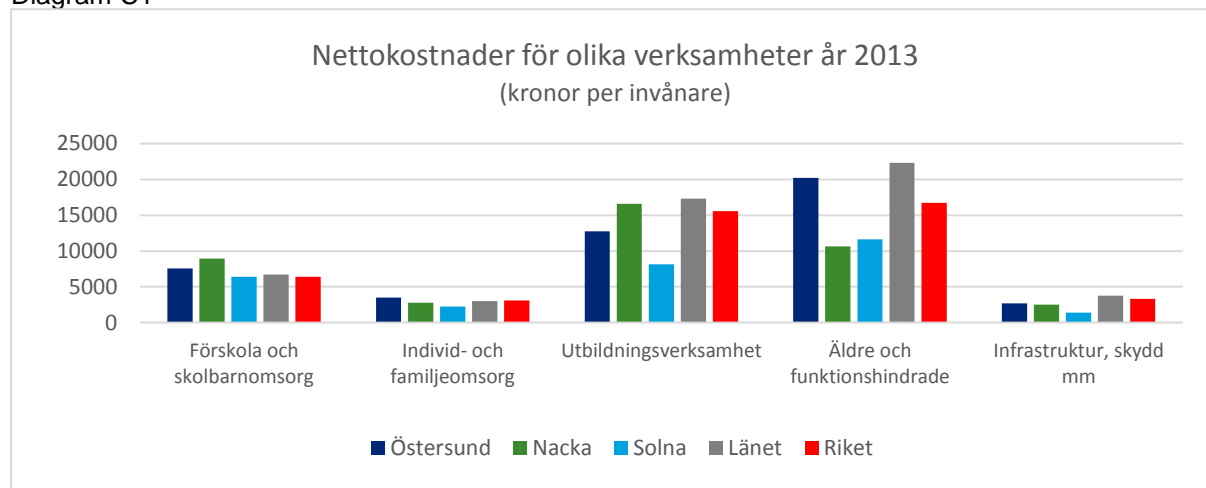
Av diagram B framgår hur personalkostnaderna utvecklades i relation till verksamhetens nettokostnader. Östersunds kommuns personalkostnader (kr/inv), som översteg både Nacka kommun och Solna stad, ökade mellan åren 2012-2013 med 1,8 %. Under motsvarande period ökade Nacka kommun med 0,9% medan Solna stad minskade med 0,4 %. Länet ökade med 3,9 % och riket ökade med 2,5 %.

Verksamhetens nettokostnader (kr/inv) i Östersunds kommun ökade mellan åren 2012-2013 med 3,0 %, Nacka kommun ökade med 4,4 %, medan Solna stad minskade med -5,8 %. Både länet och riket ökade sin totala verksamhetsnettokostnad med 5,6 % respektive 3,0 %.

2.3 Nettokostnader för olika verksamhetsområden

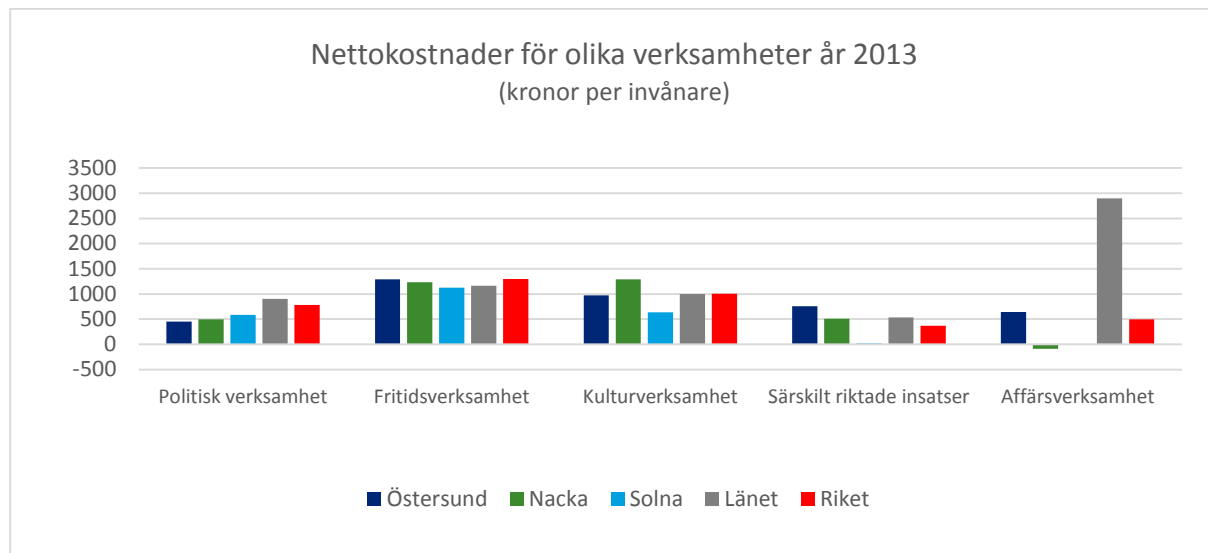
Fördelningen av nettokostnad per invånare avseende olika verksamhetsområden presenteras nedan i diagram C1 och C2.

Diagram C1

I diagram C1 framgår att Östersunds och Nacka kommuner hade högst nettokostnader för förskola och barnomsorg. Östersunds kommun hade de högsta nettokostnaderna i jämförelsen för individ- och familjeomsorg. Östersunds kommuns nettokostnader för äldre och funktionshindrade var 2013 högre än riket som helhet.

Diagram C2

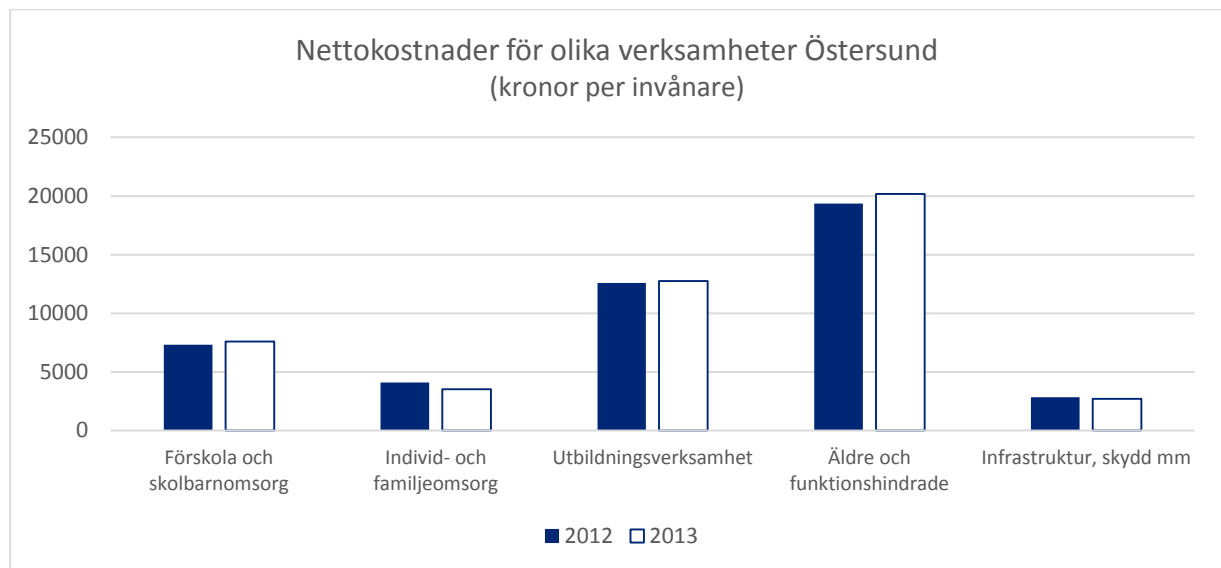
Av diagram C2 framgår att Östersunds kommun år 2013 hade lägst nettokostnader i jämförelsen avseende politisk verksamhet, 451 kr/inv. Nacka kommuns kostnader för politisk verksamhet uppgick till 496 kr/inv, Solna stad 583 kr/inv, länet 901 kr/inv och riket 780 kr/inv.

Östersunds kommun hade de högsta nettokostnaderna för särskilt riktade insatser¹, 756 kr/inv. Nacka kommuns kostnader för motsvarande verksamhet var 510 kr/inv, Solna stad 22 kr/inv, länet 534 kr/inv och riket 368 kr/inv.

¹ Här redovisas kostnader för flyktmottagandet och sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Förändring av verksamhetens nettokostnader per invånare, visas i diagram C3 och C4. Totalt ökade Östersunds nettokostnader med 3,0 % mellan åren 2012 och 2013.

Diagram C3

Inom verksamhetsområdena affärsverksamhet, individ- och familjeomsorg, infrastruktur och skydd, politisk verksamhet, samt fritidsverksamhet minskade kostnaden i förhållande till 2012. Störst minskning skedde inom affärsverksamhet med 17,6% (-137 kr) och individ- och familjeomsorg 14,2 % (-580 kr).

Diagram C4

De verksamheter som hade de största ökningarna avseende nettokostnader utgjordes av särskilt riktade insatser 106,5% (motsvarande 390 kr) och kulturverksamhet 27,7% (motsvarande 211 kr).

2.4 Skola och barnomsorg

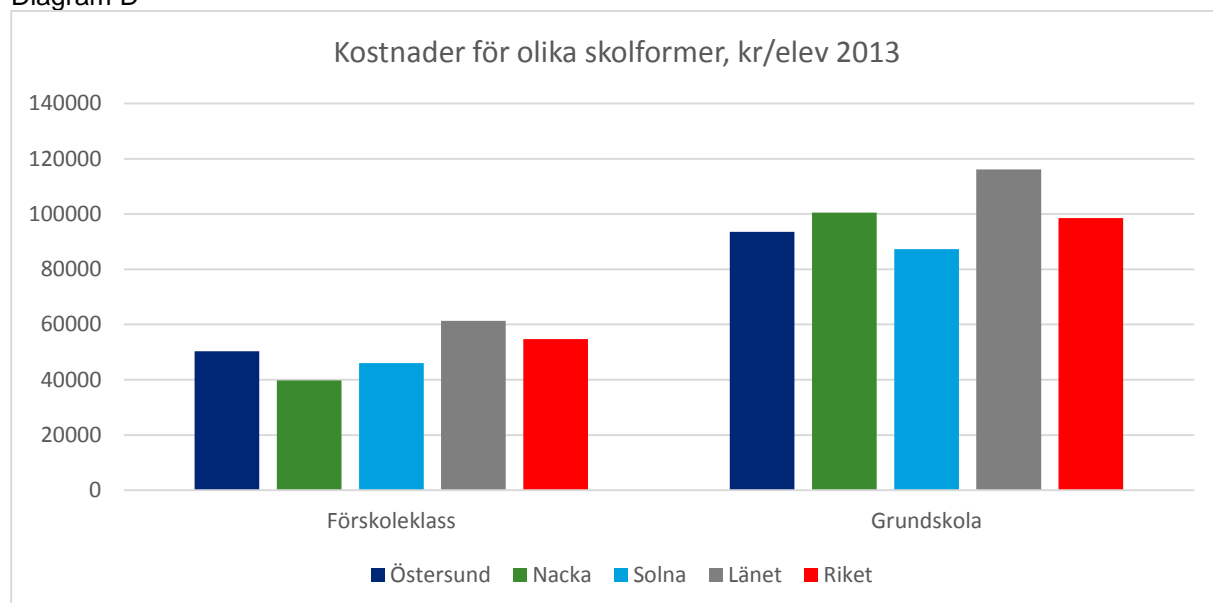
Östersunds kommuns nettokostnader per invånare var 7 588 kronor (7 313 kr) för förskola- och skolbarnomsorg och 12 753 kr (12 586 kr) för utbildning – en ökning med 3,7 % respektive 1,3 % mellan åren 2012 och 2013.

Tabell 3

(ovägda medelvärden)	Östersund		Nacka		Solna		Länet		Riket	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Personaltäthet (antal barn/årsarbetare)										
Grundskola	10,6	10,3	13,1	13,0	11,0	10,8	10,0	9,5	11,1	10,9
Kostnad för skolform kr/elev										
Förskoleklass	51 625	50 321	37 458	39 830	43 085	46 024	54 792	61 363	53 208	54 674
Grundskola	89 110	93 519	98 326	100 451	90 103	87 250	112 260	116 152	96 761	98 466

Antal elever per lärare i grundskolan var i Östersunds kommun lägre än Nacka kommun och Solna stad, men högre än länet.

Diagram D

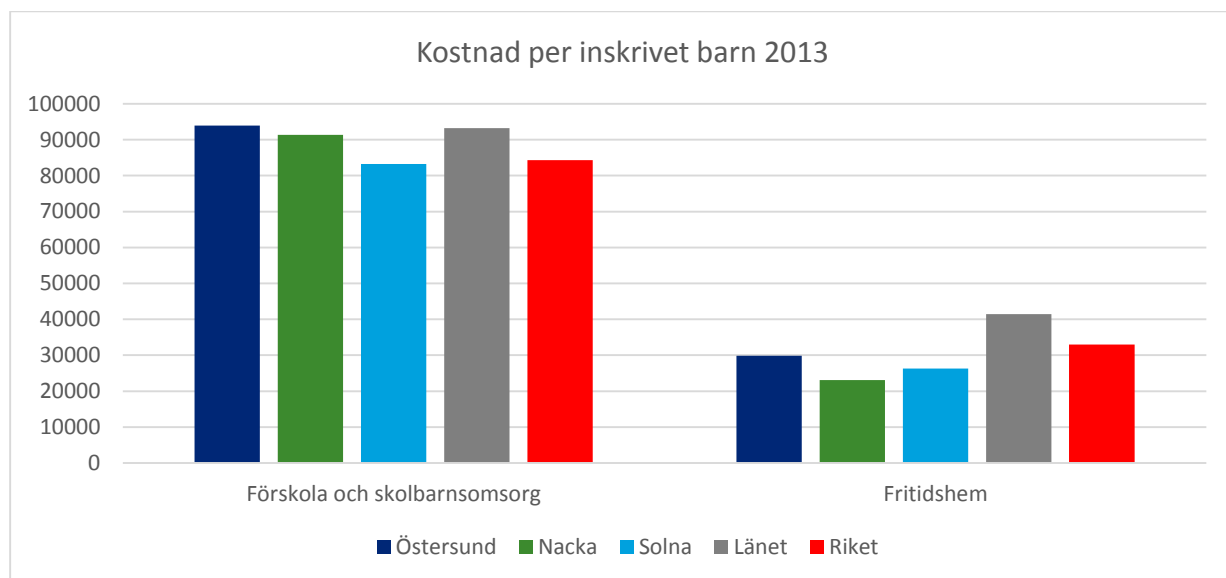
Kostnad per elev i förskoleklass i Östersunds kommun minskade med 2,5 % (1 304 kr) från 2012 till 2013. Nacka kommun har ökat sina kostnader per elev i förskoleklass med 6,3 % för samma period, medan Solna stad ökade med 6,8 %.

Tabell 4

(ovägda medelvärden)	Östersund		Nacka		Solna		Länet		Riket	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Andel inskrivna barn										
Förskola, % av barn 1-5 år	88	90	84	84	80	81	85	86	83	83
Fritidshem, % av barn 6-12 år	55	54	57	53	64	73	48	47	51	52
Personaltäthet (antal barn/årsarbetare)	5,1	5,3	5,3	5,2	5,6	5,8	5,0	5,0	5,5	5,4
Kostnad per inskrivet barn i kommunal regi										
Förskola och skolbarnsomsorg	92 414	93 925	86 838	91 376	91 524	83 232	91 998	93 323	82 940	84 339
Fritidshem	29 294	29 837	20 365	23 090	31 150	26 295	36 286	41 454	32 481	32 947

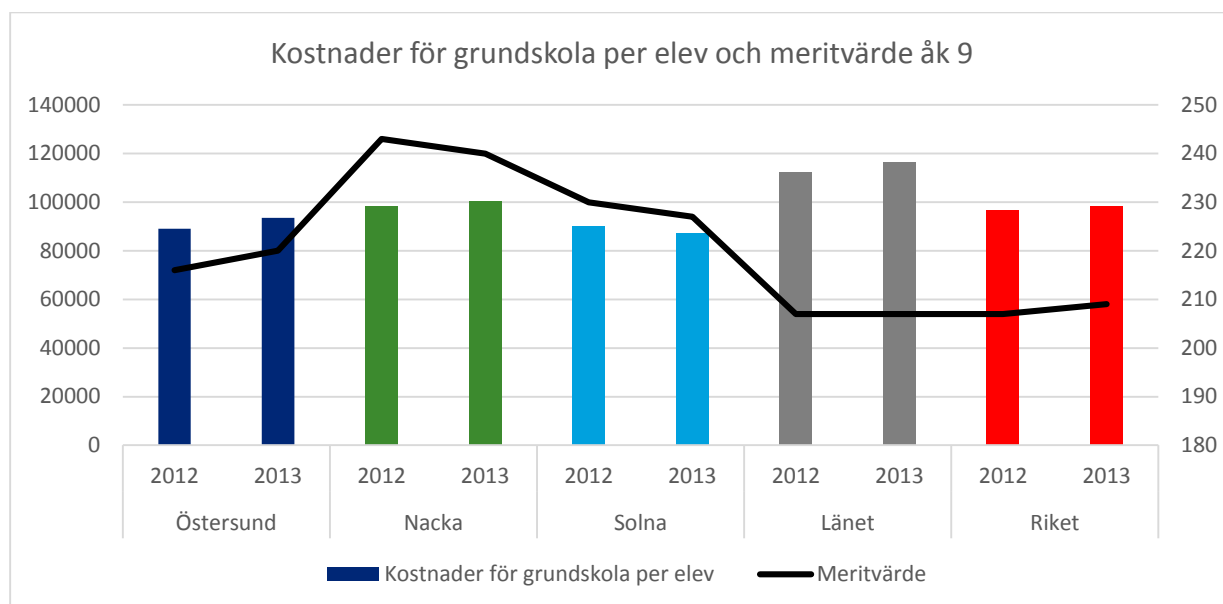
Personaltätheten i förskolan i Östersunds kommun minskade från 2012 till 2013 och nyckeltalet inskrivna barn per årsarbetare uppgick år 2013 till 5,3. Länets personaltäthet för år 2013 uppgick till 5,0.

Diagram E

Kostnaden per inskrivet barn i förskola och skolbarnsomsorg i Östersunds kommun uppgick till 93 925 kr och var högst i jämförelsen.

Diagram F

I diagram F presenteras kostnaderna per elev i grundskolan och meritvärdet i årskurs 9. Meritvärdet för en elev utgörs av summan för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg. Det möjliga maxvärdet är 320 poäng. I Östersunds kommun uppgick meritvärdet år 2013 för eleverna i årskurs 9 till 220, en ökning med 4 sedan år 2012. Meritvärdet i Nacka kommun och Solna stad var 240 respektive 227, medan meritvärdet i länet var 207 och 209 i riket som helhet. Östersunds kommun var tillsammans med riket de enda i jämförelsen där meritvärdet ökade under den valda perioden.

2.4 Äldre och funktionshindrade

Som framgår av tabell 1 var 20, 3% (19,8 %) av Östersunds kommuns befolkning över 65 år 2013. Motsvarande andel för Nacka kommun och Solna stad var 15,4 % (15,1 %) respektive 16,0 % (16,1 %), länet 24,6 % (24,2 %) och riket som helhet 22,7 % (22,3 %).

Tabell 5 presenterar andelen invånare med beviljad hemtjänst och andelen som nyttjar särskilda boendeformer.

Tabell 5

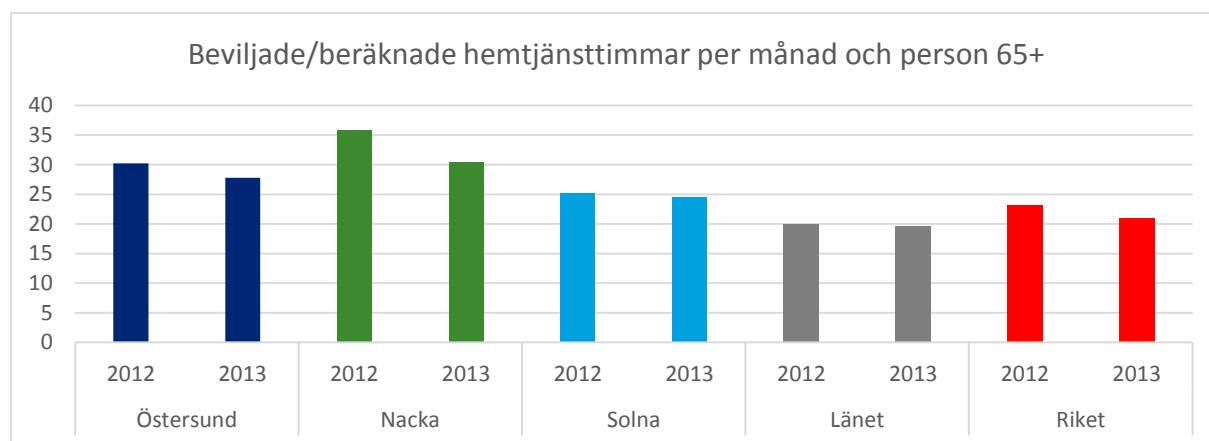
(ovägda medelvärden)	Östersund		Nacka		Solna		Länet		Riket	
	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Andel invånare med beviljad hemtjänst i ordinärt boende 65+ (%)	12,5	10,2	11,0	10,3	8,9	8,0	10,6	9,2	8,5	7,2
Andel invånare i särskilda boendeformer 65+ (%)	5,7	4,6	3,6	3,6	5,2	4,8	6,0	5,4	4,7	4,3
Kostnad för äldre- och handikappomsorg Per invånare totalt	21 954	22 699	11 649	12 178	13 702	13 807	24 837	25 493	19 377	19 925
Kostnad äldreomsorg per invånare 65+	65 069	63 764	45 637	46 198	58 390	58 284	71 982	72 227	56 145	56 830

Tabell 5 visar att Östersunds kommun hade högre andel invånare med beviljad hemtjänst än Solna stad, länet och riket som helhet. Både Solna stad och länet hade högre andel invånare i särskilda boen-
deformer än Östersunds kommun.

Kostnaden för äldre- och handikappomsorg per invånare var högre i Östersunds kommun än i Nacka kommun, Solna stad och riket, men under länssnittet.

Kostnadsförändringen från 2012 till 2013 för äldreomsorg i Östersunds kommun var -2,0 %. Motsvarande siffra för Nacka kommun och Solna stad var 1,2 % respektive 0,2 %, länet 0,3 % och riket 2,8 %.

Diagram G

I diagram G presenteras antal beviljade/beräknade hemtjänsttimmar per månad och person över 65 år med hemtjänst i ordinärt boende. Östersunds kommun minskade antalet beviljade timmar jämfört med 2012, men låg fortfarande högre än Solna stad, länet och riket som helhet under 2013.

2.6 Individ- och familjeomsorg

Östersunds kommuns kostnader för individ- och familjeomsorg per invånare minskade med 6,9 % och uppgick till 4 003 kr (4 301 kr), denna kostnad var högst i jämförelsen.

Östersunds kommuns kostnader för barn- och ungdomsvården och övrig vuxenvård var högst i jämförelsen, både år 2012 och 2013. Kommunens kostnad per invånare för missbrukarvård låg bland de högsta i jämförelsen, samtidigt som både Nacka kommun och Solna stad hade högre kostnader för familjerätt (kr/inv). Östersunds kommuns kostnad för ekonomiskt bistånd minskade med 2,9 % mellan 2012 och 2013, men kommunen låg ändå högst i jämförelsen.

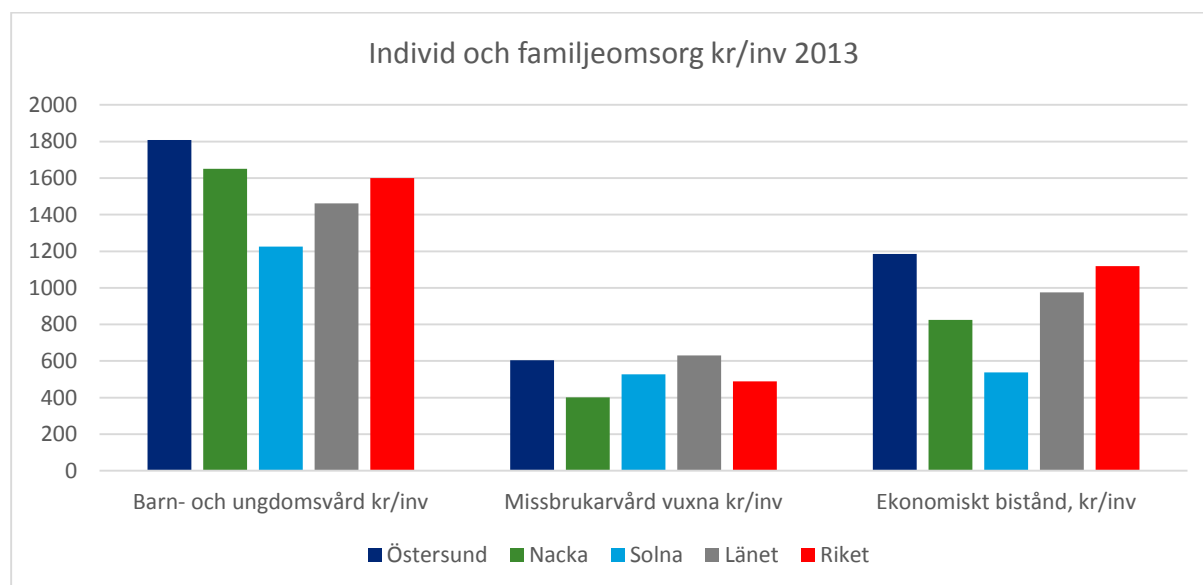
I Östersunds kommun minskade andelen av befolkningen 16-64 år som är arbetslösa och i konjunkturberoende program med 0,6 procentenheter jämfört med 2012, till 8,4 % - vilket är högre än Nacka kommun, Solna stad och riket. I jämförelsen hade Östersunds kommun högst nettokostnader för arbetsmarknadsåtgärder²; 569 kronor per invånare (349 kr), en ökning med 63,0%. Länet ökade med 11,2% och riket 5,9 %.

² Med arbetsmarknadsåtgärder avses kommunens sysselsättningsfrämjande insatser och arbetsmarknadsåtgärder som finansieras helt eller delvis av kommunen. Här ingår personal på arbetsmarknadsverksamheten och arbetssökande som deltar i arbetsmarknadsåtgärder eller som fått kommunala anställningar, vilka erbjuds i syfte att mildra verkningarna av arbetslöshet. Även kommunens kostnader för arbetsmarknadsinsatser inom samordningsförbund ingår.

Tabell 6

(ovägda medelvärden)	Östersund		Nacka		Solna		Länet		Riket	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Barn- och ungdomsvård kr/inv	2 042	1 809	1 540	1 650	1 221	1 226	1 362	1 462	1 526	1 600
Missbrukarvård vuxna kr/inv	638	604	378	401	558	527	570	631	476	489
Övrig vuxenvård kr/inv	302	306	263	291	80	134	123	123	129	134
Familjerätt kr/inv	99	99	191	203	114	116	63	80	66	70
Ekonomiskt bistånd, kr/inv	1 220	1 185	794	825	606	537	1 006	975	1 090	1 119
<i>Summa individ och familjeomsorg</i>	<i>4 301</i>	<i>4 003</i>	<i>3 168</i>	<i>3 370</i>	<i>2 579</i>	<i>2 540</i>	<i>3 124</i>	<i>3 271</i>	<i>3 287</i>	<i>3 412</i>
Andel av befolkningen 16-64 år som är arbetslösa eller i konjunkturberoende program (%)	9,0	8,4	4,6	5,0	5,0	5,5	9,1	8,8	8,3	8,3
Arbetsmarknadsåtgärder kr/inv										
Kostnader	614	898	483	662	285	285	865	1 066	759	818
Nettokostnader	349	569	373	517	208	200	457	508	371	393

Diagram H

2.7 Kostnader jämfört med standardkostnader

Tabell 7 visar de jämförda kommunernas och länets kostnader i relation till egna standardkostnader enligt det statliga utjämningsssystemet. Standardkostnaden är den kostnad som kommunen skulle ha om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig avgifts-, ambitions och effektivitetsnivå med hänsyn till de egna strukturella faktorerna enligt kostnadsutjämnings. Strukturella faktorer är sådana faktorer

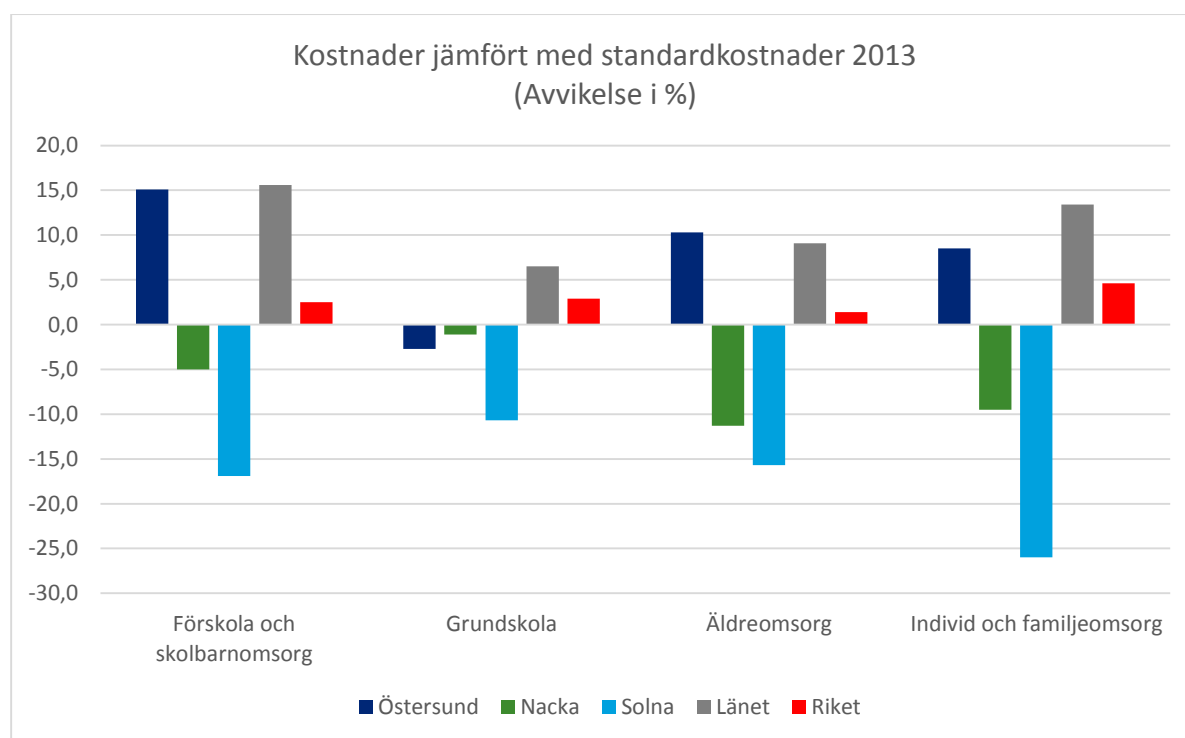
som kommunen inte kan påverka såsom åldersstruktur, invånarnas sociala bakgrund, geografisk struktur mm.

Enligt jämförelsen, tabell 7, hade Östersunds kommun relativt låga kostnader för grundskola i förhållande till standardkostnaderna. Detta medan både Nacka kommun och Solna stad hade låga standardkostnader i samtliga jämförda verksamheter.

Tabell 7

Avvikelse i % (ovägda medelvärden)	Östersund		Nacka		Solna		Länet		Riket	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Förskola och skolbarnomsorg	16,4	15,1	-18,9	-5,0	-19,8	-16,9	27,5	15,6	10,1	2,5
Grundskola	-3,2	-2,7	3,6	-1,1	-5,5	-10,7	4,7	6,5	3,8	2,9
Äldreomsorg	13,0	10,3	-7,4	-11,3	-13,2	-15,7	6,9	9,1	1,2	1,4
Individ och familjeomsorg	44,9	8,5	-22,5	-9,5	-34,4	-26,0	10,0	13,4	13,0	4,6

Diagram 1

2.8 Finansiella nyckeltal

Kommunens självfinansieringsgrad är ett mått på hur stor del av dess kostnader som finansieras med egna medel. Östersunds kommun hade 2013 en självfinansieringsgrad på 20,6 % (21,2%), se tabell 8.

Tabell 8

(ovägda medelvärden)	Östersund		Nacka		Solna		Länet		Riket	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Verksamhetens självfinansieringsgrad	21,2	20,6	21,7	21,6	22,4	29,4	23,5	23,5	23,0	22,9

Med Deloitte avses en eller flera av Deloitte Touche Tohmatsu Limited, en brittisk juridisk person (Eng: "limited by guarantee"), och dess nätverk av medlemsfirmor, som var och en är juridiskt åtskilda och oberoende enheter. För en mer detaljerad beskrivning av den legala strukturen för Deloitte Touche Tohmatsu Limited och dess medlemsfirmor, besök www.deloitte.com/about.

Deloitte erbjuder tjänster inom revision, skatterådgivning, business consulting och finansiell rådgivning till offentliga och privata klienter inom en mängd branscher. Med ett globalt nätverk av medlemsfirmor i mer än 150 länder, kan Deloitte erbjuda spetskompetens av världsklass och djup lokal expertis för att hjälpa klienter med de insikter de behöver för att ta itu med sina mest komplexa utmaningar. Deloitte har 200 000 medarbetare i nätverket alla fast beslutna att bli standard of excellence.

Detta dokument innehåller endast allmän information. Varken Deloitte Touche Tohmatsu Limited, dess medlemsfirmor eller deras närstående företag (gemensamt kallade "Deloitte Nätverk") lämnar råd eller tjänster genom denna publicering. Innan beslut fattas eller åtgärd vidtas som kan påverka din ekonomi eller din verksamhet, bör du konsultera en professionell rådgivare. Inget företag inom Deloitte Nätverk är ansvarigt för någon skada till följd av att man har förlitat sig på information i detta dokument.

© 2015 Deloitte AB